

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 2. De vita & morte Ioannis Vianæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

HISTORIÆ
PROVINCIAE PARAQUARIAE
SOCIETATIS JESU
LIBER SEPTIMUS.

NICOLAUS Durandus Mastrillus Italus, gestis magistratibus, si quis alius, per Americam illustris, Collegii Limentis, tum Rector, è Peruvia solvens sub initium anni, Chilenam regnum Provinciae suae partem felici navigatione attingit: cujus praefecturae initia fausta infaustaque res consignarunt. Ordinar ab Petri Marini, irato Numini debitas inconstantia penas luentis, infelicissimo exitu. Is ideo Societati olim in Bœtica nomen dederat, quod in flumen ex equo lapsus vovisset, si aquis, quibus absorberetur, liberaretur, se religionem professurum. Post aliquot religionis annos in Hispania exactos, in Paraquariam navigans, ita se gessit, ut ex Societatis albo expungi meruerit. In Peruviam delatus; laxatis genio habenis, labefactata jam fama, dum negotiorum ergo iter habet, equi vitio in rivulum praecipit, quamvis trium palmorum aquas vix evolveret, suffocatus interiit. Nemine non advertente, ideo aquis periisse, quod religionem, quam ob evitatum Divino auxilio submersionem voti reus inierat, beneficii immemor turpiter deseruisset. Gabriel Perlinus, antequam Peruviam repeteret, per Cordubensem ditionem excurrrens, quadringenta adultæ gentis, partim Indorum, partim Ethiopum capita salubri lavacro abluit. Præterea multi senes ab his olim baptizati, qui linguæ Indicæ expertes, nihil aliud ab initiandis exigebant, quam ut profiterentur se velle fieri Christianos, adhibitâ catechesi & cautione, denuo sacris undis variis in locis per nostros excursores immersi sunt. Salta, Hispanorum urbs modica, Societatis Collegium accepit. Hanc urbem Ferdinandus Lermæus Tucumania Prætor anno præteriti sæculi octogesimo-secundo, non longè à Peruviae finibus, in ipso fermè Calchaquina vallis ostio, ad reprimendam Barbarorum pervicaciam, feliciter construxit. Causa fundandæ sedis fuit, quod inde Calchaquis subveniri posse crederetur, & multæ nationes Barbaræ, circum urbem incolentes, Apostolicorum hominum operam exigerent. Urbis Magistratus ad templum & domum condendum necessaria subministravit. Nicolaus Durandus Provincialis in Calchaquinam vallem penetrans, perspectâ Barbarorum & locorum conditione, duas sedes, ante sexennium positas, ideo deferendas esse censuit, quod quatuor Socii planè egregii assererent, neminem è ferocissima gente ex animo Fidem suscepisse: & quererentur Hispani, Societatis reverentiâ se cohiberi, ne perfidam & indomitam gentem, prout merebatur, sub jugum mitterent: cui rationi quamvis Provincialis non satis acquiesceret, prævidens si vi cum bellicosissima natione ageretur, futurum ut ingens damnum toti Tucumania crearetur: tamen Sociis inde retractis, satis miserimæ genti inpraesentiarum consultum putavit, si ea è Saltensi vicina sede Sociorum excursionibus extoleretur.

MENSE Februario felici fato Cordubæ è vivis sublatus est Joannes Viana, Provinciae nostræ non infima gloria. Viana Navarrae oppidum ipsi patria fuit: vel ideo mihi designanda, quod Xaverii popularis sui exemplo (uti supra narratum est) eam Româ redux religiosissimè despiciens, adire noluerit. E Castellana Provincia, ubi Societatem iniverat, ad Bœticam, è Bœtica in Peruviam, è Peruvia jam Sacerdos ante triginta annos ad Tucumania missiones translatus, Quichoam, Lullanam,

CAPUT
I.
Initiū Provincialatus Nicolai Durandi varietate rerum consignatur.
1623.

Petri Marini inconstantia castigata.

CAPUT
III.
Quadringenti baptizati.

Saltemsi Collegii initia.

Calchaquina sedes deferuntur.

CAPUT
II.
De vita & morte Joannis Vianæ.
Ejus patria.

Variarum
linguarum
peritia.

Virtutes.

TUJAO

Morbui.

Fimbria
pompa.

CAPUT

III.

Ignatius &
Xaverius re-
center inter
Sanctos re-
lati celebra-
tur, & alia
res narra-
tur.

Urvaicensium
Barbarorum
ludi.

Urvaicisum
Baptismi.

Societas ve-
nata.

Lullanam, Kakanam & Tonocotanam Indorum linguas addidit, quarum beneficio aliquot millia Barbarorum per Baptismum variis in locis Christianis addidit. Ut verò efficax esset Divini Numinis ad convertendas animas instrumentum, erga Majores obedientiam, corporis & animi puritatem, internam externamque modestiam, carnis afflictandæ studium, mansuetudinem, precandi assiduitatem, & cæteras virtutes Apostolicis viris conducibiles magno nisu consecrabatur. Mutius Vitelliscus, perspecto coram viri candore, columbulam suam vocitavit. Non semel siccissimo tempore, & Sole omnia adurente, pluviam precibus à Deo impetrasse creditus est. Animarum justus æstimator dicere solitabat, labores omnes à se tot Barbarorum in regionibus per tot annos toleratos, cum unius animæ lucto comparatos, nullos penè sibi videri. In Sancti Michaëlis Tucumania urbe, puerorum Congregatione institutâ, ad eò Marianum amorem teneræ ætati infillavit, ut exemplo permoti urbis primores, & ipse provinciæ Prætor, in album Sodalium cum pueris referri voluerint. Rectoratum Cordubensem paulò ante mortem tanto affectu successori tradidit, quanto ad cœlestem patriam anhelabat. Hydropisi lethali lecto affixus, ubi audiit nuncium de relato inter Sanctos Divo Ignatio, detineri non potuit, quin cum reliquis collegis gratias acturus ad templum se conferret, exclamans: *Claudi ambulant, surdi audiunt.* Monitus ut ab novo indigete, cujus olim auxilio à periculoso casu liberatus fuerat, sospitatem flagitaret, cum hac voce abnuvit: *Non tentabo Dominum meum.* Si qui hîc ea, quæ in procuratore Romana egit, & quæ alibi à me de eo narrata sunt, attexere velint, abundè sufficient, ut inter Provinciæ nostræ viros illustres referatur. Funus ejus prosequuti sunt Religiosi omnes & cives, tanto concursu, quantum innocens ejus vita, Hispanis æquè ac Indis per totam Provinciam utilissima, merebatur.

ADULTO jam anno, ubi authentico Romani Pontificis Diplomate cognitum est, Ignatium Loiolam, & Franciscum Xaverium, superiori anno inter Sanctos fuisse relatos, Australes hæ regiones, quòd multa sibi Ignatii ope cœlitus concessa profiterentur, & Xaverii exemplo Socios ad animarum lucrum incitatissimos experirentur, ludos instituere apparatissimos. In Hispanorum urbibus & Indorum pagis domi foris que nullis sumptibus paritum, & omnes ingeniorum vires pietatisque industriæ expromptæ sunt, quò se novis Indigetibus gratos præberent. Super omnes tamen rei novitate in Assumptionis urbe placuere Urvaicenses aliquot pueri, nuper Christum professi: illuc ab Rocho Gonfalvio ducti, qui inter festivissimos urbis apparatus in duas turmas divisi, partim Barbarorum, partim Christianorum amictu, pugnam ad præscriptum fidium levissimâ saltatione representavere. Barbari varietate plumarum insignes, clavâ & arco, Christiani oblongâ Cruce pugnant. Dispar utrorumque saltandi modus eodem musicorum instrumentorum concentu regebatur. Nunc videre erant agmina secernentes, nunc implicantes, nunc impetu utrimque facto sese quasi punctim impetentes: sæpè aream geminâ serie secabant, deinde ac si casum ferire vellent, in distinctos quinque antagonistas choream reflectebant. Postquam diu sic bellatum est, & victoria stetit pro Christianis, hi Barbaros mutato modulorum tenore captivos præ se agentes Episcopatus Gubernatori primùm, tum Paraquariæ Prætori, tanquam Ecclesiæ & Regi Catholico, devictos stitere. Victi verò stratis humi corporibus hilariter, ut voluntarios captivos decebat, non intermissâ saltatoriâ gestulatione obsequium utrique professi, ex abrupto ad Aram novorum Indigetum se proripientes, Deo Optimo Maximo gratias egere, quòd per Ignatii Socios & Xaverii imitatores Ecclesiæ Christianæ & Regi Catholico subjeci se contigisset. Secundùm id, Quaracipucutius Casiquius, & viginti-tres alii Catechumeni Urvaicenses, ab Rocho Gonfalvio ad celebritatem etiam adducti, Emmanuèle Frias Prætoris spondente, ab Collegii Rectore solemnissimo apparatu, inter civium hilaria, Sacro Fonte lustrati sunt. Aloisius Gonfaga latius ab Gregorio XV. aris additus, magnâ etiam populorum aggratulatione ubique celebratus est. At dum sic diu ferbuissent omnia Divorum & Societatis laudibus, quasi in temperamentum nimia prosperitatis, Paraquariensis Episcopus,

juris